

گذار بزرگ

گذر از سوختهای فسیلی به انرژی خورشیدی و بادی

لستر آر. براون

با جانت لارسن، جی. ماتیو رونی و

امیلی بی. آدامز

مؤسسه ارت پالیسی

ترجمه

دکتر حمید طراوتی

۱۳۹۵

برانون، لستر آر.	سرشناسه
گنبد بزرگ، گذر از سوخت‌های فسیلی به انرژی خورشیدی و بادی / لستر آر. برانون؛	عنوان و نام پدیدآور
ترجمه حمید طراوتی.	
مشهد. انتشارات جهاد دانشگاهی مشهد.	مشخصات نشر
۱۷۰ ص.؛ مصور، جدول، نمودار.	مشخصات ظاهری
انتشارات جهاد دانشگاهی مشهد؛ ۵۴۰: علوم پایه؛ ۸۸	فروض
۹۷۸-۹۶۴-۳۲۴-۳۶۹-۲	شابک
منابع انرژی تجدیدپذیر.	موضوع
کاهش گازهای گلخانه‌ای.	موضوع
انرژی خورشیدی.	موضوع
انرژی بادی.	موضوع
طراوتی، حمید، مترجم.	شناسه افزوده
TJ ۸۰۸ / گ ب / ۱۳۹۵	ردبندی کنگره
۳۳۳/۷۹/۴۰	ردبندی دیوئی

انتشارات جهاد دانشگاهی مشهد

مشهد، میدان آزادی، پردیس دانشگاه، سازمان مرکزی جهاد دانشگاهی
ص. پ. ۹۱۷۵ - ۱۳۷۶ تلفن: ۳۸۸۲۹۵۸۹ دفتر پخش: ۳۸۸۲۹۳۲۶۷
E-mail: info@jdmpress.com www.jdmpress.com

گذار بزرگ

گذر از سوخت‌های فسیلی به انرژی خورشیدی و بادی

لستر آر. برانون

ترجمه: دکتر حمید طراوتی

چاپ و صحافی چاپخانه دانشگاه فردوسی

چاپ اول ۱۳۹۵ / ۲۱۰۰ نسخه / شماره نشر ۵۴۰

ISBN: 978-964-324-369-2

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۳۲۴-۳۶۹-۲

کلیه حقوق نشر برای ناشر محفوظ است.

قیمت: ۹۵.۰۰۰ ریال

بهنام خداوند جان و خرد

کتاب بزرگترین دستاوردهای فرهنگی بشر است. دانش بشری مدنیون هزاران هزار کتابی است که در طول تاریخ با رنج و تلاش فراوان گرد آمده‌اند. کتاب تداوم معرفت علمی انسان است که سرانجام به تراکم دانش و بروز دگرگونی‌های تمدنی می‌انجامد.

جهاد دانشگاهی مشهد بر این باور است که نخستین گام در راه بهبود ساختارهای اقتصادی-اجتماعی و توسعه‌ی کشور، دستیابی به تازه‌های دانش و نشر یافته‌های پژوهشگران است. کتاب حاضر پانصد و چهل مین اثری است که با همین رویکرد منتشر می‌شود. رهنماودهای خوانندگان فرهیخته می‌توانند ما را در ارتقای سطح کیفی و کمی این آثار یاری نمایند.

انتشارات جهاد دانشگاهی مشهد

برای ابی، بیتل، بریزیت
کال، کش، لنا، ماندولین
و جوانان سراسر جهان

فهرست

۷	پیش‌گفتار مترجم
۱۱	پیش‌گفتار
۱۵	۱. تغییر مسیر
۳۱	۲. اوج و سقوط نفت
۴۷	۳. تعطیل شدن نیروگاههای زغال‌سنگی
۶۷	۴. نیروی هسته‌ای در سرآشیبی سقوط
۸۱	۵. انقلاب خورشیدی
۱۰۱	۶. عصر انرژی بادی
۱۱۷	۷. بهره‌برداری از حرارت کره زمین
۱۳۱	۸. نیروی آب، گذشته و آینده
۱۵۱	۹. سرعت‌گرفتن گذار

پیش گفتار مترجم

بیش از صد و سی سال پیش، یعنی در سال ۱۹۸۵ میلادی، امیل زولا نویسنده شهری فرانسوی در رمان به یادماندنی و شاهکار خود "ژرمنیال"، زندگی خانواده‌ای معدنچی را به تصویر کشید که در معدن زغال‌سنگی در شهر ک معدنی مونتسو در شمال فرانسه کار می‌کردند. پدر بزرگ خانواده "ماهو" همواره در انتهای صحبت اخلاقی سیاه بالا می‌آورد. پسرانش همواره سرفه می‌کردند و سرو صورت همسر محنت کش او همواره از گرد زغال پوشیده بود. تصویر در دنارک و تابلو واقع گرایانه‌ای که او با قلم توانای خود ترسیم کرد، صحنه ورود بشر به عصر انرژی جدید فسیلی را جاودان کرد.

افراد این خانواده معدنچی و هزاران نفر مانند آنها کشاورزانی بودند که از زمین رانده شده و با امید فراوان به این منطقه آمده بودند تا دنیا بی جدید و زندگانی توأم با سعادتی را آغاز کنند، اما دریغ که از چاله به چاه افتاده بودند. این کارگران توده عظیمی از گیاهانی را که میلیون‌ها سال قبل در زیر زمین بهدام افتاده و فسیل شده بود از اعماق زمین بیرون کشیدند تا انرژی شیمیایی ذخیره شده در آنها بتواند به صورت انرژی حرارتی آزاد شود و گرما ایجاد کند و آب را به نیروی بخار تبدیل کند و این نیرو بتواند چرخ اقتصاد و تولید را به حرکت درآورد. بعدها و با پیدایش موتورهای درون‌سوز، نفت و گازویل و سپس گاز طبیعی نیز به این جرگه پیوستند و به مدد این انرژی عظیم و کار میلیون‌ها نفر از هم‌سلکان خانواده ما هو تغییرات عظیمی در زندگی مردم و اقتصاد جهانی صورت گرفت. بشر با کاربرد این نیروی عظیم تمام بخش‌های کره زمین از قله کوه‌ها گرفته تا ژرفنای اقیانوس‌ها و از اعمق جنگل‌ها گرفته تا سواحل دریاها را مسخر خود کرد و شاهکارهای مهندسی و ارتش‌های عظیم و صنایع پیچیده و کشاورزی گسترده‌ای ایجاد شد.

اما این منبع انرژی نقطه ضعف بزرگی داشت. گازکربنیک ناشی از احتراق آن کره زمین را مانند پتویی در بر گرفت و آنرا به شدت گرم کرد. دوده سیاه و ذرات آلاینده همراه با آن نیز زندگی در شهرها را به مصیبت تبدیل کرد. ۶۷ سال پس از انتشار کتاب امیل زولا فاجعه دود-مه لندن به وقوع پیوست. در لندن از ۵ تا ۸ دسامبر سال ۱۹۵۲ چشم چشم را نمی دید. وارونگی هوا و آلودگی شدید ظرف چهار روز جان ۴۰۰۰ نفر را گرفت و به دستگاه تنفسی ۱۰۰ هزار نفر صدمه زد و آنها را بیمار و ناتوان کرد. پژوهش‌های جدید میزان تلفات را ۱۲۰۰۰ نفر اعلام کرده است.

این فاجعه پس از آن، به موازات رشد و توسعه شهرهای بزرگ و مصرف هرچه بیشتر سوخت‌های فسیلی، در تقریباً همه مراکز صنعتی و تجاری بزرگ جهان به درجات مختلف تکرار شد و به مرور ایام آلودگی هوای شهری و تنفس هوای ناسالم به هنجار شهرهای بزرگ تبدیل شد. دیری نکشید که صدای اعتراض از هر گوشه برخاست. وجدان و آگاهی جامعه بشری باری دیگر از یک آستانه ادراک جدید گذر کرد و اندیشه نفی سوخت‌های فسیلی شکل گرفت. اعتراض و مطالبه‌گری از یک سو و پژوهش و تجربه از سویی دیگر پیشرفت کرد و نتیجه آن بود که این منبع ناسالم انرژی هنوز ۱۵۰ سال بیشتر از عمرش نگذشته، عقب‌نشینی کرد. دراقع تاریخ سرعت گرفته است. ده هزار سال طول کشید تا بشر از مرحله استفاده از نیروی حیوانات برای کار و حمل و نقل به مرحله استفاده از زغال‌سنگ برسد اما حرکت به سوی کنار گذاشتن سوخت‌های فسیلی تنها اندکی بیش از یک قرن پس از رواج آن آغاز شد.

اما وقایع دیگری نیز در این عقب‌نشینی نقش داشت.

در سال ۱۹۷۳ جنگ دیگری بین اعراب و اسرائیل در گرفت که به جنگ رمضان مشهور شد. در این جنگ پیروزی با اعراب بود. آمریکا به اسرائیل کمک نظامی کرد و در مقابل کشورهای عربی - شامل هفت کشور عربی عضو اپک به اضافه مصر و سوریه - شیرهای نفت را بستند و صادرات نفت را تحریم کردند. این تحریم بیش از چهارماه طول کشید و در پایان آن قیمت نفت از بشکه‌ای سه دلار به بشکه‌ای ۱۲ دلار افزایش یافت. ناگهان در کشورهای اروپایی، ژاپن، کانادا و ایالات متحده - که در آن سال‌ها با کمبود نفت مواجه بود - همه چیز می‌باید چهار برابر می‌شد. این واقعه به شوک نفتی ۷۳ معروف

شد و بسیاری از تحلیلگران غربی معتقدند که تحریم نفتی سال ۱۹۷۳ بعد از بحران بزرگ سال‌های دهه سی میلادی مهم‌ترین واقعه‌ای بوده که اثرات درازمدتی بر اقتصاد آمریکا داشته است. این واقعه نیز تأثیر منفی قاطعی بر موقعیت منابع فسیلی انرژی داشت و موجب شد آمریکا و دیگر کشورهای غربی به سرمایه‌گذاری سنگین در تحقیق و توسعه سایر منابع انرژی و تشویق منابع تجدیدشدنی انرژی دست یازند.

اندکی بیش از چهل سال از شوک نفتی ۱۹۷۳ می‌گذرد و چنان‌چه در کتاب حاضر خواهید دید اکنون زغال‌سنگ، نفت، گازوئیل و گاز طبیعی همگی به منابعی رو به افول تبدیل شده‌اند و نرخ رشد آنها در دو دهه اخیر بسیار کند شده است. بر عکس، انرژی‌های پاک یعنی انرژی باد، خورشیدی و زمین-گرمایی، پیوسته به سرعت گسترش می‌یابند. در پایان سال ۲۰۱۴ ظرفیت تولید انرژی بادی جهان ۳۱۸ هزار مگاوات بود که برای تأمین برق ۲۴۰ میلیون خانه در کشورهای جهان سوم و یا ۸۰ میلیون خانه در آمریکا کفايت می‌کرد. نرخ رشد انرژی بادی در دو دهه اخیر سالانه ۲۰ درصد بوده و در شرایطی که رشد اقتصاد جهانی سالانه حدوداً زیر سه درصد است، چنین رشدی حیرت‌انگیز است. ظرفیت تولید انرژی خورشیدی نیز از سال ۲۰۰۸ تا سال ۲۰۱۳ میلادی ۹ برابر افزایش پیدا کرده و از ۱۶ هزار مگاوات به ۱۳۹ هزار مگاوات رسیده است. این مقدار انرژی برای تأمین برق تمام خانه‌های آلمان یعنی کشوری که ۸۳ میلیون نفر جمعیت دارد کفايت می‌کند.

انرژی‌های پاک مزایای بسیاری دارند. این انرژی‌ها فراوانند، کریں منتشر نمی‌کنند و تمام‌شدنی‌اند. هرچه امروز مصرف کنید برای فردا کم نمی‌آورید. این انرژی‌ها به آب نیاز ندارند، سوختی مصرف نمی‌کنند و به زمین اندکی نیاز دارند. این منابع انرژی به سرعت به بهره‌برداری می‌رسند و یک نیروگاه بادی را می‌توان ظرف کم‌تر از یک سال به تولید رساند. اما ویژگی اصلی انرژی‌های پاک آن است که هزینه آنها پیوسته با سرعتی زیاد کاهش می‌یابد و در عین حال محلی هستند. این انرژی‌ها بسیار سهل الوصول‌اند. هر کشوری از منابع بادی و خورشیدی و زمین-گرمایی و انرژی آبی بهره‌ها دارد و می‌تواند انرژی مورد نیاز خود را تولید کند. دیگر لازم نیست همه جهان برای تأمین انرژی خود به منطقه جغرافیایی خاصی وابسته باشد و این منطقه به همین سبب همواره با جنگ و مصایب ناشی از آن روبرو شود. این ویژگی انرژی‌های پاک تأثیر بسیار زیادی بر چهره زندگی

مردم، اقتصاد انرژی، حمل و نقل و سیاست جهانی خواهد داشت. ما وارد عصر جدیدی شده‌ایم "عصر انرژی‌های پاک"، عصری که هر کس می‌تواند انرژی مورد نیاز خود را بر پشت بام خویش تولید کند. این دوران ویژگی‌های خاص خود را خواهد داشت.

در کتاب حاضر وضعیت زغال‌سنگ، نفت، انرژی اتمی و گاز طبیعی به تفصیل مورد بررسی قرار گرفته و علل مصرف و دلایل کنار گذاشته شدن آنها بررسی شده است. در بخش دیگری از کتاب وضعیت کنونی انرژی خورشیدی و بادی و زمین-گرمایی و نیروی آب با تفصیل و با مستندات کامل بررسی شده است. امیدواریم که گذار انرژی هرچه سریع‌تر صورت پذیرد تا بشر از چنگ سیاهی و آلودگی‌ای که از ۱۵۰ سال پیش تا کنون نه تنها خانواده معدنچیانی مانند خانواده "ماهو" در فرانسه قرن نوزدهم بلکه تمام مردم جهان را گرفتار بیماری و تعجب کرده است برهه و امیدواریم که کشور ما با استفاده از منابع مالی فراوان حاصل از فروش نفت بتواند هرچه سریع‌تر در این زمینه‌ها سرمایه‌گذاری کند و به توسعه اقتصادی پاک و سالمی دست یابد.

پیش گفتار

تغییر و تحول در انرژی چیز تازه‌ای نیست. چندین قرن پیش جهان چوب را رها کرد و زغال‌سنگ را به جای آن قرار داد. اولین چاه نفت جهان پیش از ۱۵۰ سال پیش حفر شد. اکنون ما در آغاز یک تحول جدید انرژی قرار داریم، تحولی که ما را از اقتصادی که عمدتاً به زغال‌سنگ و نفت متکی است به اقتصادی می‌برد که با نیروی خورشید و باد تعذیه می‌شود. این گذار عظیم که تازه آغاز شده، نیم قرن تحول را در طول دهه آینده تحقق خواهد بخشید.

هدف این کتاب آن است که شان دهد چگونه این تغییر بزرگ رفته‌رفه رخ می‌نمایاند. هر چند کتاب پهنه وسیعی را بررسی می‌کند و نگاهی جهانی دارد، هرگز قصد ندارد مطالعه‌ای جامع درباره اقتصاد انرژی جهان باشد. هر یک از فن‌آوری‌هایی که اینجا بدان‌ها پرداخته شده ارزش آن را دارد که کتاب مستقلی درباره آن نوشته شود و بسیاری از عناوین مرتبط با این تحول بزرگ که در کتاب با عمق کافی درباره آنها بحث نشده مانند کارآبی انرژی، بهاصطلاح "هوشمندشدن" شبکه‌های برق، فرصت‌های صرفه‌جویی انرژی در صنعت، باتری‌ها و سایر مخازن انرژی نیز هر یک مستحق کتابی مستقل‌اند.

یکی از فن‌آوری‌های پرسروصدای امروز شکستن هیدرولیکی¹ یا تریق آب پرفسار است که منحنی‌های رو به افول تولید نفت و گاز را در ایالات متحده صعودی کرده است. این فن آوری برای ایجاد انقلاب در تولید انرژی تحسین می‌شود اما در عین حال همین فن آوری به سبب ازهم گسیختگی‌ای که در زندگی انسان‌ها و محیط زیست اطراف هزاران چاه جدیدی که هر سال حفر می‌شوند ایجاد کرده مورد نکوهش قرار می‌گیرد. در این کتاب هدف ما آن است که برخی روندها را که در کار ایجاد انقلابی واقعی در تولید انرژی هستند - و نه یک راه حل کوتاه‌مدت - بشناسانیم.

1. Hydraulic fracturing

خورشید منبع اصلی انرژی است. جهان مدت‌هاست که به نور خورشید فسیلی شده، که به صورت زغال‌سنگ و نفت و گاز طبیعی درآمده و حاصل میلیون‌ها سال گرما و فشار وارد بـر مواد آلی باستانی است، متکی بوده است. از یـک‌سو، این سـوتـهـاـ اـسـتـنـایـ هـسـتـنـدـ وـ اـنـرـژـیـ مـحـجـوـسـ درـ آـنـهـاـ بـهـ طـوـرـ فـوـقـ العـادـهـایـ فـشـرـدـ استـ. اـمـاـ اـزـ سـوـیـ دـیـگـرـ اـینـ منـابـعـ اـنـرـژـیـ بـهـ گـوـنـهـ غـيـرـ قـاـبـلـ باـورـیـ آـلـودـهـ كـنـنـدـ وـ آـبـ وـ هـوـاـیـ كـرـهـ زـمـيـنـ رـاـ بـرـهـمـ مـیـ زـنـنـدـ وـ درـ عـيـنـ حـالـ تـامـشـدـنـیـ هـسـتـنـدـ. رـوزـیـ اـخـالـفـ ماـ باـ تـعـجـبـ سـرـ تـکـانـ خـواـهـنـدـ دـادـ وـ اـزـ اـينـ کـهـ ماـ چـگـونـهـ بـهـ خـوـدـ اـجـازـهـ دـادـيمـ اـينـ مـيرـاثـ رـاـ باـ اـينـ سـرـعـتـ اـسـتـخـراـجـ کـنـيمـ وـ بـسـوـزـانـيمـ وـ چـشمـانـداـزـهـايـ طـبـيـعـيـ رـاـ تـخـرـيـبـ وـ آـسـمـانـ رـاـ تـارـيـكـ کـنـيمـ وـ درـ جـريـانـ اـينـ کـارـ اـقـلـيمـ کـرـهـ زـمـيـنـ رـاـ بـيـ ثـبـاتـ کـنـيمـ، درـ شـكـفـتـ خـواـهـنـدـ شـدـ. گـذـارـ بـزـرـگـ اـنـرـژـیـ حـرـکـتـيـ استـ درـ جـهـتـ دورـشـدنـ اـزـ منـابـعـ فـسـيـلـيـ اـنـرـژـيـ وـ نـزـديـكـشـدنـ بـهـ منـابـعـ پـاـكـتـرـ وـ تـهـيـ نـشـلـنـيـ اـنـرـژـيـ. درـ اـينـجاـ ماـ بـهـ طـوـرـ عـمـدـهـ بـرـ اـنـرـژـيـ خـورـشـيدـ وـ بـادـ تـمـرـ کـزـ مـيـ کـنـيمـ زـيـرـاـ قـيـمـتـ آـنـهاـ اـرـزانـ وـ رـشـدـ آـنـهاـ سـرـيعـ استـ وـ قـاـبـلـيـتـ بـالـقـوـهـ بـزـرـگـيـ دـارـنـدـ. هـرـ کـشـورـيـ مـيـ تـوانـدـ اـزـ خـورـشـيدـ يـاـ تـورـبـينـهـايـ بـادـيـ اـنـجـامـ شـدـ دـيـگـرـ سـوـتـهـ آـنـ مـجـانـيـ خـواـهـدـ بـودـ. سـرـمـاـيـهـ گـذـارـانـ وـ حـكـومـتـهاـ رـوـزـهـ رـوـزـ يـيشـ تـرـ اـينـ وـاقـعـيـتـ باـ اـهـمـيـتـ رـاـ دـرـ کـ مـيـ کـنـندـ.

سوـتـهـاـیـ فـسـيـلـيـ هـمـواـرـهـ يـارـانـهـهـايـ هـنـگـفتـيـ درـيـافتـ کـرـدهـانـدـ. اـينـ يـارـانـهـهاـ رـاـ يـاـ دـولـتـهاـ بـهـ طـوـرـ مـسـتـقـيمـ وـ يـاـ اـزـ طـرـيقـ سـيـاسـتـ مـالـيـاتـيـ خـودـ پـرـداـختـ کـرـدهـانـدـ وـ يـاـ جـامـعـهـ باـ پـرـداـختـ هـزـينـهـهـايـ نـاشـيـ اـزـ اـثـرـاتـ سـوـءـ اـينـ سـوـتـهـاـ بـرـ سـلامـتـ جـامـعـهـ وـ مـحـيطـ زـيـستـ، آـنـراـ بـهـ طـوـرـ غـيـرـ مـسـتـقـيمـ پـرـداـختـ کـرـدهـاستـ. خـبرـ خـوبـ آـنـ استـ کـهـ اـحـتمـالـاـ مـصـرـفـ زـغـالـسـنـگـ درـ چـينـ بـهـ اوـجـ خـودـ رسـيـدـهـ استـ زـيـرـاـ نـارـضـاـيـتـيـ عـامـهـ مرـدمـ اـزـ آـلـودـگـيـ هـوـاـ چـنانـ شـدـتـ يـافـتـهـ کـهـ دـيـگـرـ هـزـينـهـهـايـ اـجـتمـاعـيـ بـرـآـمـدـهـ اـزـ مـصـرـفـ زـغـالـسـنـگـ نـمـيـ تـوانـدـ نـادـيـدـهـ گـرفـتـهـ شـودـ. اـگـرـ درـ چـينـ، کـهـ بـهـ تـهـنـاهـيـ بـيـشـ اـزـ مـجـمـوعـ سـايـرـ کـشـورـهـايـ جـهـانـ زـغـالـسـنـگـ مـصـرـفـ مـيـ کـنـدـ، مـصـرـفـ زـغـالـسـنـگـ هـمـچـنانـ بـهـ سـقـوـطـ خـودـ اـدـامـهـ دـهـدـ مـمـكـنـ استـ اـينـ مـنـبعـ سـوـتـهـ درـ سـطـحـ جـهـانـ بـسـيـارـ سـرـيعـ تـرـ اـزـ آـنـ چـهـ قـبـلاـ تـصـورـ مـيـ شـدـ رـنـگـ بـياـزـدـ.

انرژی اتمی را، که هزینه آن نیز از طریق پرداخت یارانه‌های هنگفت غیرواقعی نگاه داشته شده، فقط به علت غیراقتصادی بودن آن نیز می‌توان کنار گذاشت. در واقع، نقص اقتصادی انرژی اتمی عامل اصلی تنزیل جهانی تولید برق اتمی بود که تقریباً از یک دهه پیش بدین سو آغاز شد. در همین حال نصب تأسیسات برق خورشیدی و بادی با گام‌هایی بسیار سریع پیش می‌رود و پیوسته چندبرابر می‌شود. رکورد تولید برق بادی و خورشیدی هم در سطح ایالتی و هم در سطح دولتی پیوسته شکسته می‌شود. هر چند هنوز میزان تولید این انرژی‌ها به هیچ‌وجه با انرژی‌های فسیلی قابل مقایسه نیست، هزینه انرژی بادی و خورشیدی پیوسته با چنان سرعتی سقوط می‌کند که رفته‌رفته این انرژی‌ها از زغال‌سنگ ارزان‌تر تمام خواهد شد.

گرچه هزینه برق حاصل از نیروگاه‌های زمین-گرمایی با سرعت انرژی خورشیدی و بادی سقوط نکرده اما در مناطقی که از نظر گرمای زیرزمینی غنی هستند این انرژی منبع مهمی برای تولید برق دائمی به‌شمار می‌آید. به علاوه، این نیرو می‌تواند هنگامی که خورشید غروب می‌کند یا جریان باد کند می‌شود به سرعت به کمک آید. انرژی آبی نیز که در حال حاضر بزرگ‌ترین منع تأثیر انرژی تجدیدپذیر جهان است، همان نقش را بازی می‌کند. اما برای بخش بزرگی از جهان عصر احداث سدهای بزرگ‌دیگر گذشته است. ۱/۳ میلیارد نفری از مردم جهان که هنوز برق ندارند از طریق پانل‌های خورشیدی بسیار سریع‌تر از پروژه‌های بزرگ برق-آبی می‌توانند به برق دسترسی یابند، آن هم با هزینه‌ای بسیار کم‌تر و با از هم گسیختگی اجتماعی بسیار ناچیز.

یکی از منابع انرژی تجدیدشدنی که مابدان نمی‌پردازیم گیاهان هستند یعنی عمدتاً زیست-جرم^۱ و الكل اتیلیک و زیست-دیزل^۲ و سایر سوخت‌های گیاهی‌ای که در حمل و نقل به کار می‌روند. تولید برق ناشی از احتراق زیست-جرم در نیروگاه‌ها، در حال حاضر سه برابر برق تولیدی از انرژی خورشیدی است اما رشد آن بسیار گندتر است. رشد تولید این انرژی در سه سال گذشته سالانه ۷درصد بوده حال آن که انرژی خورشیدی سالانه ۶۰ درصد رشد کرده است.

زیست-جرم قابلیت محدودی دارد. چگالی انرژی موجود در مواد گیاهی بسیار کم‌تر از سوخت‌های فسیلی است. با توجه به انرژی بسیار زیادی که صرف تولید سوخت‌های

گیاه-بنیان می‌شود، حاشیه سود انرژی در آنها بسیار کم است. ولع مصرف خودروها نیز کم نیست. پر کردن مخزن سوخت یک خودرو شخصی شاسی بلند بزرگ با الکل اتیلیک به غله‌ای نیاز دارد که با آن می‌توان یک نفر را برای مدت یک سال غذا داد. اگر محصول بسیار عظیم ذرت ایالات متحده تماماً به الکل اتیلیک تبدیل شود تنها ۱۸ درصد سوخت موردنیاز خودروهای ایالات متحده را تأمین خواهد کرد. به همین جهت پیشنهاد کتاب حاضر عبارت است از گذار نظام حمل و نقل از سوخت‌های مایع به برق.

با توجه به وضعیت کنونی غذایی جهان و این که یک میلیارد نفر از مردم جهان غذای مکفی ندارند و کشاورزان در تلاشند که تا آنجاکه ممکن است تولید خود را با سرعت افزایش دهند تا بتوانند تقاضا برای غذا را تأمین کنند، جهان قادر نخواهد بود مقادیر بزرگی از زمین‌ها و منابع آبی خود را صرف تولید انرژی کند. در این شرایط پروژه‌های بادی و خورشیدی پیروز خواهند شد زیرا آنها برخلاف سوخت‌های فسیلی و نیروگاه‌های هسته‌ای به مقادیر عظیمی آب برای سرد کردن نیاز ندارند و رد پای آنها بر زمین نیز معمولاً ناچیز است.

در انتهای سال ۲۰۱۴ یعنی سالی که داشت رکورد گرمای جهان را می‌شکست - رکوردداری که جهان پیوسته آن را با سامد هشدار دهنده‌ای می‌شکند - و آنگاه که سرگرم آخرین کارها برای به اتمام رساندن این کتاب بودیم دریافتیم که ما در جریان یک مسابقه هستیم. این مسابقه‌ای بین نقاط اوج است. آیا اقتصادهای جهان با سرعتی کافی به سوی انرژی بادی و خورشیدی خواهند رفت تا مانع از عبور جهان از آستانه‌های مهمی شوند که عبور از آنها تغییرات اقلیمی جهان را مهارناپذیر خواهد کرد؟ یا ما همچنان در کوچه بن‌بست حرکت خواهیم کرد و خواهیم کوشید تا آخرین ذره هیدروکربن موجود را از زیر زمین بیرون کشیم تا سرانجام همه ما در گرمای آن کباب شویم؟

اقتصاد انرژی قدیم شدیداً تحت کنترل کسانی بود که ذخایر سوخت‌های فسیلی را در اختیار داشتند. اقتصاد جدید انرژی بسیار دموکراتیک‌تر است. از خورشید و باد در هرجا مردم زندگی می‌کنند می‌توان بهره‌برداری کرد. "گذار بزرگ" نظری است اجمالی به اقتصاد جدید انرژی که اکنون تنها در مرحله آغازین ظهرور است.

^۱ مؤسسه ارت پالیسی

۲۰۱۵ سال